

Kirje 5.2.2020

Metsäalan yrittäjät sijaiskärsijöinä lakoissa

Metsäteollisuuden työmarkkinakiistat ovat johtaneet poikkeuksellisiin toimiin metsäalan urakoinnissa keskellä talvea. Ensimmäinen iso asiakastaho on jo keskeyttänyt puunkorjuun ja puunkuljetuksia lakkojen takia keskellä talvea hyvän puunkorjuukelin vallitessa. Lakkoilusta aiheutuvista tehtaiden pysähdyksistä ja nyt myös puunhankinnan pysähdyksestä kärsivät kohtalokkaimmin metsäalan puunkorjuu- ja kuljetusyrittäjät – nuo venymiskyvystään kiitoksia saaneet yrittäjät. Osaa niistä uhkaa kassakriisi ja konkurssi. Metsäteollisuusyrityksiin lakot eivät näin dramaattisesti vaikuta. Luokan mallioppilaista - urakointiyrityksistä – on tulossa työmarkkinatalven suurimmat sijaiskärsijät.

Puunkorjuun ja puunkuljetuksen urakointiyrityksiä toimii metsäteollisuuden puunhankinnan alihankintayrityksinä arviolta noin 1500. Ne työllistävät noin 10 000 henkilöä ja liikevaihtoa niissä syntyy runsas miljardi euroa vuodessa. Niiden talous on pitkäaikaisseurannan perusteella ollut keskimäärin kireää jo vuosia asiakastahon tingittyä urakointihintoja aina vain edullisemmiksi. Viimeisen vuoden ajan tilanne on kehittynyt monestakin syystä huonommaksi ja huonommaksi, kärjistyen nyt keskitalven seisahdukseen urakoinnissa. Esimerkiksi vuoden 2019 neljän viimeisen kuukauden hakkuumäärät olivat vajaa 15 prosenttia edellisvuotta alhaisemmat ja noin 9 prosenttia normaalin vuoden 2017 hakkuitakin alhaisemmat. Puunkorjuu ja kuljetukset kävivät kuukausia vajaateholla. Pudotus hakkuu- ja kuljetusmäärissä vuonna 2019 oli iso. Pienyritykset ovat joutuneet lomautuksiin ja sopeutustoimiin. Monessa yrityksessä alkavat kassavarat olla käytetty.

Kansainvälisessä vertailussa kone- ja autoyrittäjät ovat suomalaisen kilpailukyvyn parantamisessa olleet maailman kärkipäässä. He ovat asiakkaiden tarpeisiin vastatakseen investoineet uuteen tekniikkaan ripeästi ja laajasti. Suomeen on heidän ansiostaan syntynyt maailman kärkitasoa oleva metsäkoneiden rakennusteollisuus. Alan yrittäjät ovat ottaneet vastuulleen uusia palveluita ja nostaneet toimintansa laatua sekä modernisoineet kalustoa, mitä asiakkaat ovat puunhankinnassa halunneet. Lisäksi ne ovat vastanneet ympäriltä tuleviin toiminnan kestävyttä koskeviin odotuksiin ilman yhteiskunnan tukia. Tilastot osoittavat, että nämäkin toimet ovat rasittaneet yritysten tulokuntoa.

Vuosi 2018 oli Suomen metsäteollisuudessa huippuvuosi ja poikkeuksellinen. Metsien hakkuut lisääntyivät yhden vuoden aikana noin 10 prosenttia. Yrittäjiltä odotettiin ja vaadittiin venymistä, jotta kaikki urakat saatiin tehtyä. Yrittäjät investoivat kalustoon, palkkasivat lisää työntekijöitä sekä patistivat työntekijänsä tekemään pitkää päivää. Kiitoksena tästä syntyi tilanne, että venyminen aiheutti ylimääräisiä kustannuksia, mutta markkinahintaa asiakkaat eivät olleet valmiit juuri korottamaan. Lopputuloksena oli vuosikymmenen huonoin liiketulos urakointiyrityksissä.

Haluamme muistuttaa työmarkkinapöydässä ratkaisua etsiviä osapuolia siitä, että metsäalan pk-yritykset eivät ole varautuneet tällaisiin poikkeusoloihin ja kiistelyne johtaa osassa alan pieniä yrityksiä kohtalokkaiisiin ja välittömiin seurauksiin, mitä teidän lähipiirissänne teollisuusyrityksissä ja niiden työntekijöille ei koidu. Kysymys kuuluukin lakon pitkittyessä: Jääkö lakon aikanaan päättyessä alalle enää riittävästi puunhankinta kapasiteettia - yrittäjiä kuljettajineen?

Kari Palojärvi
toiminnanjohtaja
Metsäalan Kuljetusyrittäjät ry

Simo Jaakkola
varatoimitusjohtaja
Koneyrittäjät ry